

ճանաչողական լեզվաբանության տեսանկյունից բրիտանական հեքիաթների համատեքստում՝ հայկականի գուգադրությամբ:

Հետազոտության արդիականությունը պայմանավորված է տեքստի՝ ճանաչողական լեզվաբանության դիրքերից իրականացվող հետազոտության նկատմամբ աճող հետաքրքրությամբ:

Աշխատանքի գիտական նորույթը՝ ճանաչողական լեզվաբանության միջոցով *ժամանակ* հասկացույթի առկայացման գուգամետ և տարամետ հատկանիշների քննությունն է բրիտանական և հայկական ժողովրդական հեքիաթներում, ինչպես նաև ժամանակի հայեցակարգավորման կադապարումը բրիտանական հեքիաթներում՝ հայկական հեքիաթանյութի գուգադրությամբ:

Ատենախոսության ամուր մեթոդաբանական հիմքն են կազմում ճանաչողական լեզվաբանության հիմնադրությունները, ժամանակի և տարածության հարաբերակցության տեսությանը, լեզվաբանագիտության գիտակարգի ձևավորմանը և հեքիաթի ժամանակի դասակարգմանն ու հոգեբանական մեկնաբանությանը նվիրված աշխատությունները: Հետազոտությունն իրականացվել է ճանաչողական մեկնաբանության և կադապարաստեղծման, համեմատության և գուգադրման, համատեքստային վերլուծության մեթոդների և մոտեցումների համադրմամբ:

Ակնհայտ է, որ ատենախոսն ուսումնասիրել է բավականին ծավալուն տեսական և գործնական նյութ բացահայտելու ժամանակի հայեցակարգավորման կառուցվածքային ու գործառութային առանձնահատկությունները, դասակարգելու բրիտանական և հայկական հեքիաթներում ամենից հաճախ կիրառվող ժամանակի հայեցակարգավորման հասկացական փոխաբերությունները և փոխանունությունները՝ վեր հանելով դրանց արտապատկերման ճանաչողական հատկանիշները: Հետազոտության արդյունքները ներկայացված է աղյուսակների տեսքով, որոնք բավականին նպաստում են քննարկվող խնդիրների լուսաբանմանն ու մեկնարկմանը:

Ատենախոսության մեջ կատարված աշխատանքը դրական արժևորելով՝ այնուամենայնիվ, կցանկանայինք նշել որոշ դիտարկումներ և ստանալ որոշ պարզաբանումներ:

1) Կցանկանայինք, որ ատենախոսը մեկնաբաներ հետևյալ քերականական անճշտությունները ատենախոսության երկրորդ գլխում.

- «Ինչպես երևում է վերը նշված օրինակներից, անգլերենում *որոշարկված կետն* արտահայտվում է *appointed* ածականով, իսկ հայերենում՝ *նշանակած* հարակատար դերբայով»: (On the day appointed with the father of his affianced...) (էջ 37):

- «Հարաբերական կետը կարող է նաև արտահայտել այնպիսի մակբայներով, ինչպիսիք են անգլերենում՝ *today, tonight, this, that*, իսկ հայերենում՝ մակբայներով և ցուցական դերանուններով՝ այսօր, այս գիշեր, այս, այդ» (էջ 39):

- «Տևողությունը անգլերենում կարող է արտահայտվել գոյականական բառակապակցություններով՝ նախդիրների հետ մեկտեղ՝ *within, for, in*, հետևյալ բայերի հետ՝ *go on, last* և այլն,.... » (էջ 43):

“Well, lo and behold you, in a week’s time he started to work.....” (էջ 44):

Արդյո՞ք *in a week’s time* արտահայտությունն ունի տևողության իմաստ:

- Կցանկանայինք, որ ատենախոսը մեկնաբաներ *well* մակբայի գործառույթը «The gentleman came well early in the morning» նախադասության մեջ (էջ 36) և բացատրեր թե ինչո՞վ է պայմանավորված այն չներատելը *early in the morning* իմաստային խմբում: Չէ՞ որ *well* մակբայն է վերջինիս հաղորդում արտահայտչականություն: Այս իսկ պատճառով պարզ չէ, թե ատենախոսը ինչ ինկատի ունի «նշված մակբայներ» ասելով. *early in the morning, tomorrow at eleven* թե՞ *հենց* (էջ 37), որովհետև միայն վերջինս կարող է արտահայտել արտահայտչականություն, քանի որ այն սաստկական վերաբերական է և ոչ թե մակդիր. «Հայերենում կիրառվում է *հենց* մակդիրը, որն արտահայտում է ժամանակի ավելի անմիջական, կորկրետ ընկալում» (էջ 36):

2) Ատենախոսության բոլոր գլուխներն անմիջապես սկսվում են ենթազույգվածությամբ, որը մեր կարծիքով այնքան էլ ճիշտ մտեցում չէ: Ատենախոսության երկրորդ գլուխը չի ավարտվում համառոտ ամփոփումով և/կամ եզրակացություններով:

Կարծում ենք, որ նման գիտական բացերի առկայությունը գրեթե անխուսափելի է ցանկացած գիտական աշխատանքում, իսկ գրախոսվող աշխատանքում դրանք չեն նսեմացնում Լուսինե Մադաթյանի կատարած գիտական հետազոտության արժեքը: Սույն ատենախոսությունը բավականին հետաքրքիր և գիտական առումով արժեք ներկայացնող հետազոտություն է, ինչի շնորհիվ ատենախոսությունն ունի տեսական և գործնական նշանակություն: Ատենախոսության հիմնադրույթները արտացոլված են սեղմագրում և ատենախոսի հրապարակումներում:

Ընդհանուր առմամբ ատենախոսությունը գրված է գրագետ հայերենով, բավականին հստակ ձևակերպումներով և առանց ավելորդաբանությունների: Հեղինակը ցուցաբերել է գիտական աշխատանքով զբաղվելու կարողություն, նրա կողմից իրականացրած աշխատանքը բավարարում է թեկնածուական ատենախոսությանը ներկայացվող պահանջները և հեղինակն արժանի է իր կողմից հայցած բանասիրական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանին:

Եզրակացություն

Այս ամենը հիմք է տալիս միջնորդելու ԵՊՀ գիտական աստիճաններ շնորհող 009 մասնագիտական խորհրդի առջև՝ Լուսինե Գեղամի Մադաթյանին շնորհելու հայցվող գիտական աստիճանը Ժ.02.07 «Ռումանագերմանական լեզուներ» մասնագիտության գծով:

Առաջատար կազմակերպություն՝
«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան
պետական համալսարան» հիմնադրամի
օտար լեզուների և գրականության
ամբիոնի վարիչ, Բ.Գ.Թ., դոցենտ՝

Թ. Թադևոսյան

«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան
պետական համալսարան» հիմնադրամի
գիտական քարտուղար, մ.գ.թ., դոցենտ՝

Ս. Բեժանյան